

DIGITALISERINGSPLAN VOOR DE COLLECTIE, 2016 - 2018

REGIONAAL HISTORISCH CENTRUM ZUIDOOST UTRECHT



- HOME
- NIEUWS
- AGENDA
- ADRESGEGEVENS
- WERKGEBIED
- DIENSTVERLENING
Reserveren stukken
- ZOEKEN
Archievenoverzicht
Zoeken in archieven
Zoeken in DTB
Kranten
Beeldbank
- GENEALOGIE
- LOKALE HISTORIE
- VRIEND WORDEN?
- LINKS

Werkgebied

Op het kaartje ziet u het gebied van het Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht binnen de provincie Utrecht. Het omvat de zes gemeenten Bunnik, Houten, Utrechtse Heuvelrug, Rhenen, Vianen en Wijk bij Duurstede.



(Naar uitgebreide beschrijving)

Contactgegevens

Bezoekadres: Karel de Grotestraat 30, 3962 CL Wijk bij Duurstede
Postadres: Postbus 64, 3960 BB Wijk bij Duurstede
Telefoon: 0343-595595 / 517
E-mail: info@rhczuidoostutrecht.nl
Openingstijden: maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur; zaterdag van 9.00 tot 13.00 uur
Let op: maandag en dinsdag alleen op afspraak en na reservering. Zie verder onder Dienstverlening.

(Meer informatie)

Ontwerpers site
website, archieven, bronnen: Ewab-applications
kranten, beeldbank: Deventer BV

Nieuws

- 24-10-2015 Symposium in de media
- 22-10-2015 Koninklijke onderscheiding
- 13-10-2015 Start Driestadsrechtenactiviteiten
- 14-09-2015 TV-opname in archief
- 02-07-2015 Op de hoogte blijven van nieuws

(Meer...)

Agenda

- 15-12-2014 Sluitingsdagen 2015

(Meer...)



Boerderij Hoevelaar, Herenstraat 25, mei 1996, Werkhoven

Wijk bij Duurstede,
December 2015

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1. Inleiding en algemene uitgangspunten	4
1.1. Geen informatieplan, wel een digitaliserings(deel)plan	4
1.2. Algemene uitgangspunten	5
2. Ontwikkelingen rond digitalisering in de Erfgoedsector	7
2.1. Achtergrond en doelgroepen	7
2.2. Relevante trends	8
-Exponentiële groei van informatie	8
-Veranderend gebruik van informatie	8
-Tijd- en plaatsafhankelijk	9
-Transparantie	9
-Gezamenlijke (nationale) voorzieningen	9
2.3. Relevante landelijke en Europese initiatieven	9
2.4. Digitale ontwikkelingen in relatie met vergelijkbare RHC's in de provincie	10
3. De huidige situatie	12
3.1. Omvang, samenstelling en aard van de collectie	12
3.2. Het beleid ten aanzien van de toegankelijkheid van de collectie	12
3.2.1. Het archievenoverzicht	13
3.2.2. De toegangen	13
3.2.3. De nadere toegangen en archiefscans	14
3.2.4. De scans van kranten en afbeeldingen (beeldbank)	14
3.3. De eigen site, de genealogiesite, enkele portals en de stadsrechtensite	15
3.4. De huidige kosten en personele inzet voor digitalisering	16
4. De gewenste situatie in de jaren 2016-2018	18
4.1. Algemeen	18
4.2. Het archievenoverzicht en de toegangen	19
4.3. De nadere toegangen en archiefscans	19
4.4. De scans van kranten en afbeeldingen (beeldbank)	20
4.5. Enkele nieuwe zaken	21
4.5.1. Duurzame opslag van digitale bestanden en bewegend beeld- en geluidsmateriaal	21
4.5.2. Facebook	22
4.5.3. Boeken, kaarten en huizen	22
5. De kosten van het nieuwe beleid in de jaren 2016-2018	24
5.1. Algemeen	24
5.2. De materiële kosten	24
5.3. De personele kosten en de vrijwilligers	25
5.4. Financiering van de extra digitaliseringskosten	27

Managementsamenvatting

In het *Beleidsplan 2013-2018* wordt digitalisering als belangrijkste speerpunt genoemd. De eigen website wordt daarbij gezien als het communicatiekanaal met het publiek. Het RHC Zuidoost Utrecht heeft de eerste drie jaar 2013-2015 gebruikt om vanuit een relatieve achterstandssituatie grote stappen voorwaarts te zetten. Halverwege de beleidsperiode zijn alle voor het eindjaar 2018 gestelde doelen op digitaliseringsgebied binnen handbereik. Tevens is echter duidelijk geworden dat de grenzen, wat betreft de werkdruk op het personeel en de beschikbare financiële middelen, bereikt zijn of op korte termijn overschreden zullen worden. Daarbij gaat het om in de beleidsstukken onderkende risico's.

In dit digitaliseringsplan voor de collectie wordt daarom concreet gemaakt wat er in de komende jaren aan extra personeel en geld nodig is om de digitaliseringsdoelen uit het beleidsplan in 2018 te kunnen halen.

Het plan staat grotendeels los van dat voor het e-Depot, waar momenteel een onderzoek naar loopt, dat in 2017 tot duidelijkheid moet leiden en in 2018 van start zou moeten gaan.

Gekozen is voor een relatief korte periode van drie jaar, de jaren 2016, 2017 en 2018. Daarmee loopt het plan gelijk op met de meeste andere beleidsplannen van het RHC. Bovendien gaan de ontwikkelingen op digitaliseringsgebied zo snel dat langer vooruitkijken weinig zinvol is. Tenslotte bestaat de kans dat het RHC in 2018 met een uitbreiding of inkrimping van het aantal deelnemende gemeenten wordt geconfronteerd, met uiteraard gevolgen voor de financiering van de activiteiten.

Het RHC Zuidoost Utrecht wil in de planjaren op het ingeslagen digitaliseringspad voor de collectie doorgaan, maar tevens de horizon iets verbreden. Dat betekent dat enerzijds personeel en middelen zullen worden ingezet voor het gestaag verder werken aan al lopende zaken, terwijl anderzijds ook een aantal nieuwe zaken zal worden aangepakt.

Het is onmogelijk om dit plan uit te voeren binnen de bestaande financiële kaders. Het huidige personeelsbestand is nog juist toereikend (zeker na de recente uitbreiding met de gemeente Vianen) om de wettelijke kerntaken van de archiefdienst uit te voeren. Digitalisering vereist extra inzet van personeel en middelen.

Het is van tweeën één: of er wordt voldaan aan de vraag naar innovatie en modernisering van de publieke dienstverlening en daartoe wordt een (bescheiden) uitbreiding van de formatie en de middelen beschikbaar gesteld, of het RHC Zuidoost Utrecht blijft achter bij de maatschappelijke ontwikkelingen.

Verdere belasting van het huidige personeel is niet mogelijk. Taakverschuiving evenmin omdat daardoor de wettelijke kerntaken in het gedrang komen. Efficiency-winst als gevolg van digitalisering is voor zover mogelijk al behaald door vanaf 2014 de formatie van de studiezaalmedewerker van 1 fte naar 0,4 fte terug te brengen. Verdere winst is pas mogelijk wanneer de digitalisering ver gevorderd of voltooid is, iets wat op de huidige manier nog vele jaren op zich laat wachten.

Nodig voor de uitvoering van dit digitaliseringplan zijn € 23.300 aan incidentele kosten in 2016 en vanaf 2016 structurele extra kosten van € 42.000. In 2016 en 2017 kunnen deze extra kosten worden betaald uit een deel van het restant van de waterschadereserve. Vanaf 2018 is dat niet langer het geval.

§ 1 Inleiding en algemene uitgangspunten

Ter uitwerking van de strategische speerpunten die in het *Beleidsplan 2013-2018*¹ zijn verwoord, geeft het RHC Zuidoost Utrecht in deze notitie zijn visie op de digitalisering van de eigen collectie op een gedetailleerde wijze nader vorm. Centraal staat de digitale dienstverlening in de nabije toekomst en het daarmee verbonden duurzame digitale informatiebeheer.

Het digitaliseringsplan is door het bestuur op 16 december 2015 vastgesteld.

Gekozen is voor een relatief korte periode van drie jaar, de jaren 2016, 2017 en 2018. Daarmee loopt het plan gelijk op met de meeste andere beleidsplannen van het RHC. Bovendien gaan de ontwikkelingen op digitaliseringsgebied zo snel dat langer vooruitkijken weinig zinvol is. Tenslotte bestaat de kans dat het RHC in 2018 met een uitbreiding of inkrimping van het aantal deelnemende gemeenten wordt geconfronteerd, met uiteraard gevolgen voor de financiering van de activiteiten.

Voorafgaand aan dit, reeds eind 2012 in het algemene beleidsplan aangekondigde, deelplan voor digitalisering van de huidige collectie van het RHC, is eind vorig jaar al een deelplan voor het e-Depot gemaakt en door het bestuur vastgesteld.² Naar de totstandkoming van deze voorziening voor duurzaam informatiebeheer van vooral nieuwe digitale bestanden van de zes deelnemende gemeenten, wordt in de jaren 2015-2017 door het RHC en de gemeenten gezamenlijk een onderzoek ingesteld dat in 2017 moet uitmonden in een bestuursvoorstel, zodat dit e-Depot in 2018 daadwerkelijk van start kan gaan. Het huidige plan staat hier min of meer los van, al zijn er natuurlijk wel raakvlakken (zie bijvoorbeeld § 4.5.1).

Dit digitaliseringsplan omvat vijf paragrafen:

- een inleiding met enkele algemene uitgangspunten en een visie (§ 1);
- een korte schets van trends en ontwikkelingen, gevolgd door een aantal relevante initiatieven en projecten en de positionering van het RHC Zuidoost Utrecht (§ 2);
- een beschrijving van de huidige stand van zaken ten aanzien van de digitale toegankelijkheid van de collectie en de daarmee gemoeide kosten en personele inzet (§ 3);
- een beschrijving van de gewenste situatie in de jaren 2016-2018 (§ 4);
- en overzicht van de kosten van het nieuwe beleid en de wijze van financiering (§ 5).

1.1 Geen informatieplan, wel een digitaliserings(deel)plan

De Stichting Digitaal Erfgoed Nederland (DEN), het nationale kenniscentrum voor ICT in het cultureel erfgoed, adviseert erfgoedinstellingen om een informatieplan te maken dat bestaat uit drie onderdelen:

1. Vastgesteld door het bestuur op 1 november 2012. Onder digitalisering wordt verstaan: het digitaal ontsluiten en beschikbaar stellen van informatie, alsmede het toepassen van Informatie- en Communicatietechnologie (ICT).

2. 'Iedere bouwwerk begint met de eerste steen'. *Plan e-Depotvoorziening 2015-2017*.

- Een informatiebeleidsplan, waarin wordt aangegeven op welke wijze ICT kan bijdragen aan het uitvoeren van de missie en doelstellingen van de organisatie, met name voor de collectie;
 - Een digitaliseringsplan, waarin wordt vastgelegd, hoe de digitalisering en de digitale dienstverlening worden gerealiseerd;
 - Een duurzaamheidsplan, waarin wordt vastgelegd op welke wijze de digitale dienstverlening voor de lange termijn gegarandeerd kan worden.
1. Uit contacten met DEN en uit de informatie op haar website blijkt dat bijna alle volledige informatieplannen van archiefdiensten uit 2008 stammen en vaak door externe adviseurs zijn geschreven.^{2a} Kennelijk ontbreekt het bij archiefdiensten aan de kennis, tijd en/of het geld, maar ook aan de noodzaak om een dergelijk actueel driedelig plan te hebben. Navraag leert dat de kosten voor een informatieplan door een externe consultant voor het RHC Zuidoost Utrecht ca. € 4.500 zullen bedragen.

Om deze redenen is afgezien van een informatiebeleidsplan en duurzaamheidsplan en is, door de eigen medewerkers, alleen een digitaliseringsplan geschreven. Samen met het *Beleidsplan 2013-2018*, het *Plan e-Depotvoorziening 2015-2017*, het *Plan voor de acquisitie van particuliere archieven 2014-2018* en het Bestuursvoorstel over de ICT-dienstverlening van oktober 2015, biedt dit (deel)plan naar onze mening voldoende houvast voor een verantwoord en praktisch uitvoerbaar beleid voor het beheren en beschikbaar stellen van de digitale collectie van het RHC Zuidoost Utrecht in de komende jaren. Mocht het toch wenselijk worden geacht om naast dit digitaliseringsplan ook een informatiebeleidsplan en duurzaamheidsplan te maken voor het RHC, dan zal daarvoor een externe deskundige moeten worden ingehuurd, omdat hiervoor de kennis en tijd bij de eigen organisatie ontbreken.

1.2 Algemene uitgangspunten

Het RHC Zuidoost Utrecht is met een personeelsformatie van 5,6 fte, verdeeld over acht medewerkers, een kleine tot middelgrote archiefdienst. Zeker op een ingewikkeld, duur en relatief nieuw speelveld als digitalisering kan en wil het geen koploper zijn. Door kennis op te doen, door samen te werken met anderen en door te leren van de ervaringen elders, wil het zijn wettelijke taak uitvoeren en het gebruik van zijn collectie door een zo groot mogelijk publiek stimuleren. Dit uiteraard binnen de door het bestuur vastgestelde randvoorwaarden op financieel- en personeelsgebied.

In het *Beleidsplan 2013-2018* wordt digitalisering als belangrijkste speerpunt genoemd. De eigen website wordt daarbij gezien als het voornaamste communicatiekanaal met het publiek.

Het RHC Zuidoost Utrecht heeft de eerste drie jaar 2013-2015 gebruikt om vanuit een relatieve achterstandssituatie grote stappen voorwaarts te zetten, zoals hierna wordt beschreven. Halverwege de beleidsperiode zijn alle voor het eindjaar 2018 gestelde doelen op digitaliseringsgebied binnen handbereik. Tevens is echter duidelijk geworden dat de grenzen, wat betreft de werkdruk op het personeel en de beschikbare financiële middelen, bereikt zijn of op korte termijn overschreden zullen worden. Daarbij gaat het om in de beleidstukken onderkende risico's.

2a. Voor het maken van deze plannen was een subsidie beschikbaar van Senter Novem.

In het onderhavige plan wordt daarom concreet gemaakt wat er in de jaren 2016-2018 aan extra personeel en geld nodig is om de digitaliseringsdoelen uit het beleidsplan in 2018 te kunnen halen.

Er zijn vijf redenen waarom het RHC Zuidoost Utrecht digitaliseert:

- vanwege het beleid van de overheid om vanaf 2017 uitsluitend digitaal te werken;
- vanwege de wettelijke taak om de collectie toegankelijk te maken (zowel fysiek als digitaal);
- om zijn bestaande publiek beter van dienst te zijn en om nieuw publiek aan te trekken;
- om de werkprocessen van de organisatie efficiënter te maken;
- om veel geraadpleegde en kwetsbare originele stukken uit de collectie te beschermen.

Het RHC wil de komende jaren actiever naar buiten treden en zijn naamsbekendheid vergroten, zodat meer mensen van zijn diensten en producten, zowel digitaal als analoog, gebruik zullen maken. Projecten samen met andere erfgoedpartners, zoals op dit moment rond de drie stadsrechten, maar ook cursussen of workshops en regelmatige publiciteit in de kranten spelen daarbij een onmisbare rol.

§ 2 Ontwikkelingen rond digitalisering in de Erfgoedsector

2.1 Achtergrond en doelgroepen

Het Regionaal Historisch Centrum (RHC) Zuidoost Utrecht beheert de historische archieven en collecties van zes gemeenten: Bunnik, Houten, Rhenen, Utrechtse Heuvelrug, Vianen en Wijk bij Duurstede. De doelstelling van het RHC, zoals verwoord in de gemeenschappelijke regeling 2014, is:

“Het in het samenwerkingsgebied uitvoering geven aan de Archiefwet 1995, alsmede het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar maken aan een breed publiek”.

Om deze doelstelling te kunnen realiseren, voert het RHC drie hoofdtaken uit:

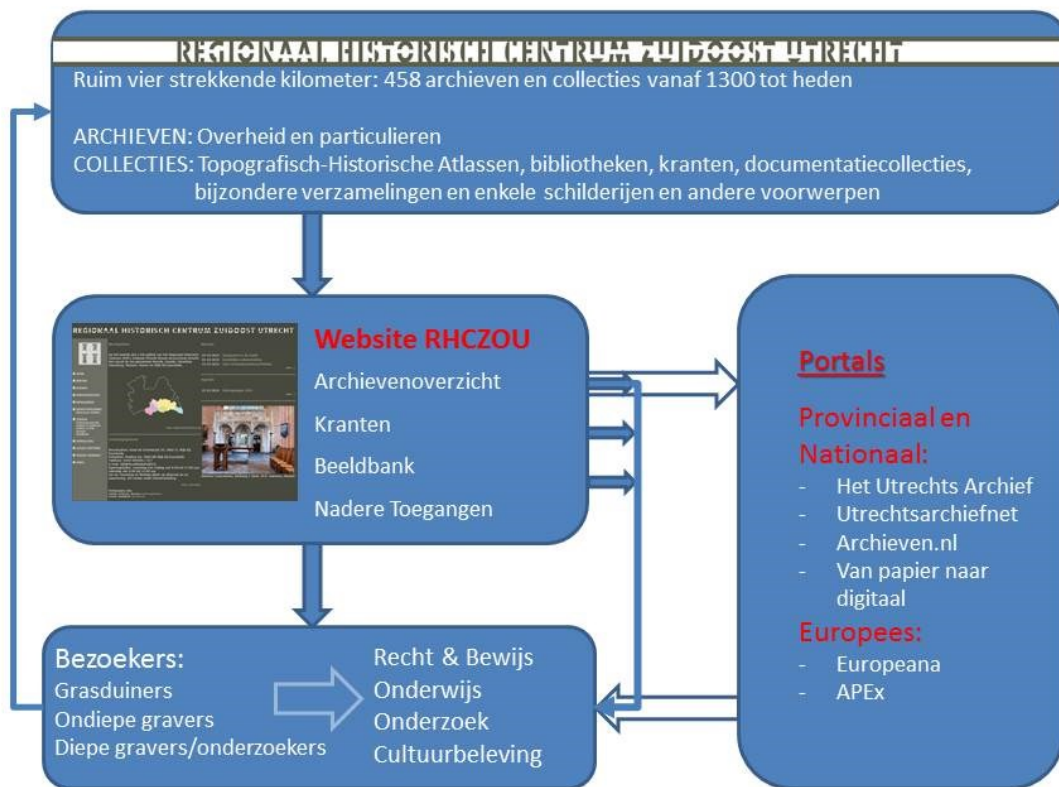
- de zorg voor en het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers zoals nader omschreven in de Archiefwet 1995;
- het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht;
- het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie bronnen op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.

Het RHC Zuidoost Utrecht is er voor iedereen die voor recht en bewijs, onderwijs, onderzoek of cultuurbeleving gebruik wil maken van zijn collectie en diensten. De (potentiële) doelgroepen voor een archiefdienst kunnen op hoofdlijnen worden onderscheiden in diepgravers (ervaren historisch onderzoekers en genealogen met een brede zoekvraag die langere tijd onderzoek verrichten), ondiepe gravers (onderzoekers met een beperkte zoekvraag die snel kan worden beantwoord) en grasduiners (toevallige passanten).³

Voor al deze groepen geldt dat de digitalisering van de maatschappij leidt tot andere verwachtingen en wensen rondom de toegang en het gebruik van archieven. Toegang tot de archiefbronnen is in het digitale tijdperk bijvoorbeeld niet langer grotendeels aanbod gestuurd, maar meer en meer een zaak van interactie met gebruikers. De manier waarop de collectie wordt benut, verschuift ook: fysiek gebruik van bronnen in de studiezaal neemt af, terwijl online gebruik via de website juist toeneemt. Ook in de publieksprogrammering wordt meer en meer gebruik gemaakt van de mogelijkheden om informatie digitaal aan te bieden, zoals bijvoorbeeld de toegangen en nadere toegangen. Het Rijk streeft ernaar dat overheden vanaf 2017 uitsluitend digitaal werken. Dat brengt met zich mee dat ook het RHC Zuidoost

3. Voor een uitgebreide doelgroepenanalyse, zie de publicaties van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) *Snuffelen & graven*. Den Haag, 2006, *Klik naar het verleden*. Den Haag, 2006 en *Beleidsplan Nationaal Archief 2007-2010*, Den Haag, 2006.

Utrecht zich opmaakt voor het duurzaam beheren en toegankelijk houden van niet alleen gedigitaliseerde informatie (scans van papier) maar ook van informatie die in oorsprong digitaal is (*digital-born*). Een belangrijk neveneffect hiervan is dat eenmaal gedigitaliseerde informatie ervoor zorgt dat er een verschuiving van werkzaamheden voor medewerkers van het RHC plaatsvindt. Waar eerst elk (veelgevraagd) document fysiek uit het archief moest worden gehaald, blijft dit na digitaliseren beperkt tot alleen minder gevraagde documenten waardoor de efficiency van medewerkers voor andere archieftaken wordt verhoogd.



2.2 Relevante trends

Verschillende autonome trends zijn van invloed op de behoeften van de gebruikers van het RHC Zuidoost Utrecht, de zorgdragers (de gemeenten) en de medewerkers. Ze leiden tot nieuwe eisen en wensen. De meest voorspelbare en betekenisvolle zijn de volgende:

- Exponentiële groei van informatie

Digitalisering heeft geleid tot een exponentiële groei van informatie. De komst van internet en recenter de introductie van mobiel internet hebben ertoe geleid dat een veelheid aan informatie laagdrempelig toegankelijk is, en tegelijkertijd dat juist door die veelheid het bepalen van de volledigheid en betrouwbaarheid van gevonden informatie ingewikkelder is geworden.

- Veranderend gebruik van informatie

Digitalisering leidt ook tot nieuwe vormen van gebruik van informatie, zoals Open Data. Overheden/subsidiegevers stimuleren deze nieuwe hergebruiks- en

exploitatiemogelijkheden van erfgoed, waarbij niet alleen wordt gedacht aan de traditionelere gebruikersgroepen van archieven maar ook aan het beschikbaar stellen van informatie aan nieuwe partners en doelgroepen. Hierbij spelen ook privacy-, informatiebeveiligings- en auteursrechtelijke vraagstukken een rol. Gebruikers verwachten bovendien “op een Google-achtige manier” informatie te kunnen zoeken en vinden, wat vraagt om het inspelen op die intuïtieve zoekstrategieën van gebruikers. Een derde aspect rond veranderende gebruiksmogelijkheden door digitalisering van informatie is publieksparticipatie. Interactie met gebruikers die ook zelf informatie willen creëren, toevoegen en delen met andere gebruikers wordt steeds vanzelfsprekender.

- **Tijd- en plaatsonafhankelijk**

Digitalisering heeft het mogelijk gemaakt dat informatie altijd beschikbaar is, op het moment dat het de gebruiker uitkomt. Gebruikers verwachten meer en meer dat informatie eenvoudig kan worden gedeeld, en dat ze vanuit hun eigen context zelf informatie kunnen toevoegen en bewerken. Het gaat hierbij niet alleen om het gebruik van informatie in de vrije tijd. Bij veel organisaties, zowel binnen als buiten de overheid, is digitaal werken (Het Nieuwe Werken) inmiddels gemeengoed. Voor archieven is hierbij relevant dat gebruikers (bijvoorbeeld ambtenaren) verwachten in hun primaire proces direct gebruik te kunnen blijven maken van digitaal gearchiveerde informatie, ook als die als afgedane zaak vervroegd is overgebracht. Hierbij verwachten ze dat ze de informatie in hun eigen omgeving te kunnen gebruiken en dat deze altijd actueel is.

- **Transparantie**

De roep om maatschappelijke verantwoording en transparantie van overheden wordt steeds luider. Wetgeving, zoals de Wet openbaarheid van bestuur, komt tegemoet aan de vraag van burgers, ondernemers en ook journalisten om (recente) overheidsdocumenten te raadplegen. Dit betekent dat informatie – op aanvraag – snel beschikbaar moet zijn en dat brengt een nieuwe vorm van dienstverlening met zich mee.

- **Gezamenlijke (nationale) voorzieningen**

Onder deze noemer zijn twee ontwikkelingen te vatten. Aan de ene kant is dat het ontwikkelen van een nationale strategie voor het beheer en toegankelijk houden van digitaal erfgoed⁴. Aan de andere kant brengt digitalisering een verandering van het vakgebied met zich mee. Dit betekent bijvoorbeeld dat taken die tot voor kort decentraal werden uitgevoerd efficiënter kunnen worden ingericht als ze door één partij worden uitgevoerd. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het onder centrale regie laten digitaliseren van papieren collecties. Naar verwachting leidt dat tot lagere kosten.

2.3 Relevante landelijke en Europese initiatieven

Zoals hierboven aangegeven, is één van de trends het inrichten van een landelijke voorziening voor het duurzaam beheer en beschikbaar stellen van digitale informatie. Het erfgoedveld werkt in meerdere programma's en projecten samen aan

4. Nationale strategie digitaal erfgoed. Een initiatief van Netwerk Digitaal Erfgoed (DEN), 2015.

de realisatie van een oplossing voor het duurzaam toegankelijk houden van zijn digitale bronnen.

Enkele initiatieven die voor de digitaliseringsstrategie van Het Utrechts Archief⁵ - de grootste en leidende archiefdienst in de provincie - het meest relevant zijn en waarin het participeert zijn bijvoorbeeld de implementatie van een e-Depot voor de grote Regionaal Historische Centra in de provinciehoofdsteden, het innovatieprogramma Archief 2020 van het Nationaal Archief met als doel het inrichten van een toekomstvaste en overheidsbrede archieffunctie, waarmee (digitale) overheidsinformatie duurzaam toegankelijk wordt gemaakt, het ontwikkelen van een nationale strategie voor digitaal erfgoed, de Europese portal Europeana, opgezet met als doel de digitale collecties van Europese musea, bibliotheken en archieven toegankelijk te maken voor een breed publiek en de Archives Portal Europe network of excellence (APEX), een samenwerking tussen Europese archieven voor het optimaliseren van de toegankelijkheid van hun digitale content op het web. De doelstelling is het Europese erfgoed zo aan te bieden dat zowel burgers als onderzoekers, bedrijven als overheden er gebruik van kunnen maken.

Heel recent verscheen *Op weg naar 2020 en verder... het verhaal van de archieffunctie*⁶. Deze publicatie, ontwikkeld in opdracht van de algemeen rijksarchivaris en het innovatieprogramma Archief 2020 bevat beschrijvingen van drie toekomstscenario's of horizonen. Deze scenario's zijn opgesteld als instrument voor de archiefinstellingen om een strategische conversatie te voeren over de gewenste toekomstrichting. Vragen die in de publicatie aan de orde komen zijn: Wat is de maatschappelijke waarde van informatie in 2025? Wat verwacht de burger van het archief? Wat is de rol van de digitale archivaris?

De geschetste toekomstscenario's (met een link naar de openbaarheid):

horizon 1: Passieve papieren openbaarheid (2015) is een beschrijving van de huidige situatie. Om dat systeem te behouden, worden aanpassingen gedaan binnen de bestaande kaders.

horizon 2: Het hybride archief (2020) is de fase van de transformatie naar de (digitale) toekomst. Kenmerk van de innovaties is dat ze enerzijds in het verleden geworteld zijn, anderzijds een nieuwe toekomst proberen vorm te geven (2020). Deze fase vraagt om 'ondernemerschap'.

horizon 3: Goudmijn van de informatiesamenleving (2025) laat een toekomstige (volledig digitale) werkelijkheid zien: een nieuw paradigma op basis van nieuwe uitgangspunten en waarden.

2.4 Digitale ontwikkelingen in relatie met vergelijkbare RHC's in de provincie

In 2010 kon het RHC Zuidoost Utrecht zijn twaalf krantencollecties uit de periode 1870-2008 laten digitaliseren met geld van de provincie. Daarmee werd de basis gelegd voor de website www.rhczuidoostutrecht.nl, die in maart 2011 officieel werd gepresenteerd. Virtuele bezoekers kunnen sindsdien zoeken naar basisinformatie over de organisatie, de collectie en de geschiedenis van de aangesloten gemeenten en bovendien de krantencollecties thuis doorzoeken. In april 2012 werd de

5. E-Strategie 2014-2016 Het Utrechts Archief, 2014.

6. https://www.google.nl/?gws_rd=ssl#q=archieff+2020+Op+weg+naar+2020+en+verder

beeldbank aan de website toegevoegd. In 2014 is het archievenoverzicht op de website geplaatst, een jaar later gevolgd door de archieftoegangen en nadere toegangen.

Hoewel het beperkte budget en de beperkte menskracht slechts kleine stappen toelaten, heeft het RHC Zuidoost Utrecht sinds 2011 een flinke inhaalslag op digitaliseringsgebied gemaakt. Bezoekers kunnen nu via de e-mail vragen stellen, krantencollecties, de beeldbank en (nadere) toegangen raadplegen, een bezoekspraak plannen en vooraf stukken reserveren.

Het *Beleidsplan 2013-2018* gaat uit van het streven om zoveel mogelijk te digitaliseren en op internet te publiceren. Aan dit streven ligt (nog) geen specifiek beleid ten grondslag.

Daarmee neemt het RHC in het Utrechtse geen unieke positie in. Vergelijkbare archiefdiensten als het RHC Rijnstreek en Lopikerwaard (R&L) en RHC Vecht en Venen (V&V) hebben evenmin specifiek digitaliseringsbeleid ontwikkeld. Voor R&L geldt dat het ook de komende jaren per deelnemende gemeente op ad hoc basis zal digitaliseren. V&V heeft zich in de (algemene) *Beleidsvisie 2016-2019* voorgenomen het digitale archiefbeheer en beschikbaar stellen op hetzelfde niveau te brengen als het beheer en de beschikbaarstelling van het papieren archief, met als speerpunt het gebruik van open standaarden en het inzetten van actieve openbaarheid.

§ 3 De huidige situatie

3.1 Omvang, samenstelling en aard van de collectie

De collectie van het RHC Zuidoost Utrecht heeft op dit moment een omvang van ruim vier strekkende kilometer, verdeeld over 458 verschillende archieven en collecties en bestrijkt zeven eeuwen, vanaf 1300 tot nu. Het gaat om grotendeels unieke documenten die betrekking hebben op het zuidoosten van de provincie Utrecht. In de afgelopen drie jaar groeide de collectie met gemiddeld 245 meter per jaar.⁷

De hoofdingeling is die in archieven⁸ en collecties⁹.

De archieven vallen uiteen in die van de overheid (vooral de zes aangesloten gemeenten en hun rechtsvoorgangers) en particulieren (kerken, families, allerlei soorten verenigingen en dergelijke).

De collecties bestaan uit de topografisch-historische atlanten (THA's; stilstaand en bewegend beeld- en geluidsmateriaal), bibliotheken (boeken en tijdschriften), kranten, documentatiecollecties en een aantal bijzondere verzamelingen zoals de Collectie Losse Aanwinsten en enkele schilderijen en andere voorwerpen.

Het materiaal waaruit de archieven en collecties bestaan, is grotendeels papier. Daarnaast zijn er perkament, glasplaten, negatieven, dia's, CD's, DVD's, video's, geluidsbandjes en dergelijke als informatiedrager. De afmeting van de stukken is doorgaans A4, maar kan uiteenlopen van enkele centimeters tot enkele meters.

Sinds enkele jaren maken ook digitaal vervaardigde foto's deel uit van de THA's. Bovendien beheert het RHC Zuidoost Utrecht sinds 2011 een aantal gedigitaliseerde kranten-, beeld- en archiefbestanden.

3.2 Het beleid ten aanzien van de toegankelijkheid van de collectie

Het toegankelijk maken en beschikbaar stellen van de archieven en collecties gebeurt op verschillende niveau's en manieren:

Op het hoogste niveau is er het archievenoverzicht dat laat zien welke archieven en collecties het RHC Zuidoost Utrecht in huis heeft. Op het middenniveau, dat van de toegangen, zijn er de inventarissen, plaatsingslijsten en catalogi, waarin inhoudelijk wordt beschreven wat er in de verschillende archieven en collecties voor materiaal zit. Op het laagste niveau, dat van de nadere toegangen tenslotte, gaat het om indexen, regesten en transcripties, waarmee de stukken zelf nader worden ontsloten. Het aan de gebruikers beschikbaar stellen van deze documenten zelf geschiedt

7. In 2013 was de toename 50 meter, in 2014, vooral door de uitbreiding met Vianen, 621 meter en in 2015 ca. 65 meter.

8. Een archief is een geheel van archiefbescheiden, ontvangen of opgemaakt door een persoon, groep of organisatie. Bron: *Archiefterminologie voor Nederland en Vlaanderen*, 2003.

9. Een collectie of verzameling is een groep van documenten, volgens een bepaald criterium bijeengebracht en op of vanuit één plaats beheerd. Bron: idem.

grotendeels fysiek op de studiezaal en voor een klein deel virtueel (als scans) op internet.

De keuze tot op welk niveau de stukken toegankelijk worden gemaakt en digitaal beschikbaar gesteld, heeft vooral te maken met de aard, het intrinsieke belang en de gebruiksfrequentie van de documenten, de beschikbaarheid van vrijwilligers en de tijd en kosten die zijn gemoeid met het maken en aanbieden van de diverse producten.

In het *Beleidsplan 2013-2018* is vastgelegd dat het archievenoverzicht steeds wordt geactualiseerd en dus altijd compleet is. Voor de toegangen op de archieven wordt gestreefd naar het wegwerken van de achterstanden bij vooral de particuliere archieven tot maximaal 10% in 2018. Wat betreft de collecties wordt alleen gestreefd naar het bijhouden en het maken van catalogi van de eigen bibliotheek, die van de gemeente Houten en van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, alsmede van de documentatiecollecties. Naar toegangen op de THA's wordt in de planperiode niet gestreefd, omdat het beeldmateriaal eerst fysiek geordend en goed verpakt moet worden. Ten aanzien van de nadere toegangen is het beleid om alle beschikbare indexen en dergelijke te digitaliseren en op de website van het RHC te publiceren en deze bovendien uit te breiden, vooral met behulp van vrijwilligers. Wat betreft het digitaliseren en op internet publiceren van de stukken zelf tenslotte, is in het beleidsplan alleen sprake van de Doop-, Trouw- en Begraafboeken (DTB, in provinciaal projectverband) en van 10% (13.500 stuks) van de foto's en prentbriefkaarten uit de THA's die in 2018 zouden moeten zijn gedigitaliseerd, beschreven en op internet gepubliceerd.

Hierna wordt voor elk onderdeel kort de huidige stand van zaken beschreven.

3.2.1 Het archievenoverzicht

Een compleet en actueel overzicht van de gehele collectie van het RHC Zuidoost Utrecht wordt sinds 2013 op de eigen website (www.rhc-zuidoostutrecht.nl) beheerd en gepubliceerd en sinds heel recent, namelijk medio november 2015, met behulp van het programma MAIS-Flexis van De Ree Archiefsystemen op de provinciale site www.utrechtsarchiefnet.nl en op de landelijke site www.archieven.nl.

3.2.2 De toegangen

In 2014 zijn alle beschikbare toegangen op de website van het RHC Zuidoost Utrecht gepubliceerd. Mutaties en nieuwe toegangen worden steeds bijgehouden. Op dit moment is 80 % (366) van de 458 archieven en collecties van een toegang voorzien; 20% of 92 archieven en collecties hebben nog geen inventaris of plaatsingslijst.

Anders dan van de archieven, bestaan van de meeste collecties geen toegangen in de vorm van catalogi. Zo is er geen overzicht van de inhoud van de verschillende THA's. Slechts van een deel van bibliotheek is een digitale catalogus, die alleen op de studiezaal kan worden geraadpleegd.

De toegangen zijn, anders dan het archievenoverzicht, vooral om financiële redenen (zoals hierna in 4.2 beschreven), niet gepubliceerd op de beide andere portals¹⁰.

3.2.3 De nadere toegangen en archiefskans

Alle nadere toegangen waarover het RHC beschikt, zijn in 2015 op de eigen website geplaatst. In totaal gaat het om niet minder dan bijna 900 indexen, regesten en transcripties van veel geraadpleegde archiefstukken. Hiermee zijn vele duizenden, vaak moeilijk leesbare 'akten' ontsloten. Dit zal naar verwachting het gebruik bevorderen en nieuw onderzoek stimuleren. Momenteel worden zes vrijwilligers door medewerkers begeleid bij het maken van nieuwe nadere toegangen. Sinds 2015 gebeurt dat niet langer met behulp van fotokopieën, maar op basis van vooral extern vervaardigde scans van de originele archivalia. De indexen en scans van de (meeste) DTB-boeken van het RHC zijn sinds mei 2015 voor het publiek beschikbaar gekomen op drie portals (www.utrechtsarchief.nl, www.archieven.nl en www.wiewaswie.nl), waarbij voorlopig op de website van het RHC wordt verwezen naar de informatie op de site van Het Utrechts Archief.

3.2.4 De scans van kranten en afbeeldingen (beeldbank)

Behalve de hierboven onder 3.2.3 genoemde DTB-scans en beschrijvingen, biedt het

REGIONAAL HISTORISCH CENTRUM ZUIDOOST UTRECHT

U bent hier: Zoeken > Resultaten > Detail

Blader door resultaten: 47 48 49 50 51

In beeld

Doorn

Hôtel „Lagerweij“ Dorpskom

Detail

Identificatienummer	P002 (010228)
Plaats	Doorn
Adres	Dorpsplein
Datering	1900-1930
Beschrijving	Hôtel Lagerweij
Soort afbeelding	Prentbriefkaart
Almeting	14 x 9 cm
Bijzonderheden	Collectie Cor den Toom

10. Een portal is een website die diverse gerelateerde aanbieders van informatie in een overzicht presenteert. Bron: ABC-DE, *Woordenboek voor het Digitaal Erfgoed*, Den Haag, 2008 (via www.den.nl). Slechts twaalf (verouderde) toegangen stonden sinds 2006 op deze portals; deze zijn eind oktober 2015 verwijderd.

RHC sinds 2011 op de eigen website scans aan van de toenmalige collecties kranten tot en met het jaar 2008. Voor de online publicatie van de kranten is een overeenkomst gesloten met de auteursrechtorganisaties Lira en Pictoright. De latere kranten en de krantencollecties uit Vianen, die in 2014 in beheer zijn genomen, zijn nog niet gedigitaliseerd.

In april 2012 werd de beeldbank als onderdeel van de website van het RHC gelanceerd, met de eerste 3.000 foto's en prentbriefkaarten uit de THA van Maarn-Maarsbergen. Pas vanaf 2014 - toen een projectleider digitalisering bij het RHC werd benoemd - is de beeldbank stelselmatig aangevuld met scans en beschrijvingen van foto's en prentbriefkaarten van andere plaatsen. In oktober 2015 waren ca. 10.000 afbeeldingen gepubliceerd, zodat het beleidsdoel van 13.500 afbeeldingen in 2018 zeker zal worden gehaald. Direct voorafgaand aan of tegelijkertijd met de publicatie van afbeeldingen op de website vraagt het RHC individueel toestemming aan de rechthebbenden, voor zover deze te achterhalen zijn.

Het scannen (en OCR'en¹¹) van de kranten en afbeeldingen gebeurt tot dusver bij Microformat. Voor het beheren en publiceren op onze site worden modules van het programma Atlantis van Deventer gebruikt. De beschrijvingen van het beeldmateriaal worden grotendeels door vrijwilligers gemaakt, behalve voor de THA Houten waaraan een medewerker van de gemeente Houten werkt.

3.3 De eigen site, de genealogiesite, enkele portals en de stadsrechtensite

In het beleidsplan is vastgelegd dat het onderhouden en uitbreiden van de informatie op de eigen website van het RHC een van de speerpunten is in de jaren 2013-2018. Uit § 3.2. blijkt dat aan dat beleidsvoornemen inderdaad uitvoering is gegeven. Vooral in de afgelopen twee jaar is grote vooruitgang geboekt, met als onvermijdelijk gevolg dat zowel in budgettaire als in personele zin de grenzen bereikt zijn. Alle in dit plan besproken lopende en extra zaken kunnen alleen worden uitgevoerd wanneer deze niet ten koste gaan van de adequate vervulling van de wettelijke taken.

Over de eigen site dient nog te worden opgemerkt dat deze niet alleen een externe functie voor het publiek vervult, maar ook een interne functie voor de organisatie zelf. Het archievenoverzicht dient tevens als depotoverzicht en in 2015 heeft de webmaster een programma gemaakt voor het studiezaalbezoek en het aanvragen en reserveren van archiefstukken. Een grote verbetering voor de gebruiker is ook dat sinds dit jaar in alle toegangen en nadere toegangen op de site kan worden gezocht op een stuk tekst en plaats. Bovendien kunnen gebruikers zich abonneren op een zogenaamde RSS-feed¹², zodat ze op de hoogte worden gehouden van wijzigingen in de toegangen en nadere toegangen.

Het totale aantal bezoeken aan de website van het RHC zal over 2015 ongeveer 176.664 bedragen (extrapolatie op basis van de eerste tien maanden). Uit een nadere analyse blijkt dat het aantal hits via de eigen pagina's gestaag toeneemt (van 73.100 in 2011 tot 132.527 in 2015), terwijl dat via de twee, hierna te noemen, portals van De Ree sinds 2014 sterk daalt (van 132.597 in 2013 via 97.429 in 2014 tot 44.137 dit jaar 2015). Dit laatste wordt veroorzaakt door het feit dat het

11. Optical Character Recognition, een techniek waardoor de krantenscans doorzoekbaar zijn.

12. Een RSS (Really Simple Syndication)-feed is een bestand dat wordt gebruikt om links naar nieuwe informatie op de eigen website automatisch aan anderen beschikbaar te stellen.

archievenoverzicht en de toegangen op deze portals incompleet en verouderd zijn. Zoals eerder aangegeven, was hiervoor geen geld, tijd en kennis bij het RHC beschikbaar.

Het RHC faciliteert sinds 2003 ook een genealogische website voor het zuidoosten van de provincie Utrecht, die geheel door vrijwilligers wordt gevuld en beheerd: www.genealogiezuidoostutrecht.org, met ruim 35.000 bezoeken in 2014 en 25.000 in de eerste negen maanden van dit jaar.

Daarnaast wordt, in het kader van het project over de drie stadsrechten van Rhenen, Wijk bij Duurstede en Vianen, vanaf eind mei 2015 tot in de zomer van 2016 de tijdelijke site www.3stadsrechten.nl door het RHC onderhouden.

STADSRECHTEN

Rhenen Wijk bij Duurstede Vianen

Stadsrechten: springlevend!
[Het Wijkse Poortboek](#)
[Symposiumverslag](#)
[Scholenproject](#)
[In de media](#)
[Contact en links](#)

Na 120 jaar komt het prachtige, meer dan 500 jaar oude **Wijkse Poortboek** terug naar Wijk bij Duurstede. Om de terugkeer van dat stadsrechten-boek te vieren, staan van oktober 2015 tot en met mei 2016 allerlei activiteiten op het programma. Niet alleen in **Wijk bij Duurstede** maar ook in **Rhenen** en **Vianen**.

Op 23 oktober 2015 is er in Wijk bij Duurstede een **symposium** over de stadsrechten van die steden. De drie plaatselijke musea en historische verenigingen maken samen speciale tentoonstellingen. Daarnaast zijn er stadswandelingen en is er een **scholenprogramma**.

Agenda komende periode

Datum	Evenement
24-01-2016	Start tentoonstelling Wijk bij Duurstede
03-04-2016	Start tentoonstelling Vianen

Laatste nieuws

Datum	Evenement
13-10-2015	Tentoonstelling Rhenen geopend
11-10-2015	Het Wijkse Poortboek gerestaureerd en gedigitaliseerd
25-08-2015	Driestadsrechtenproject in het AD

UtrechtAltijd.nl
 MAAND van de GESCHIEDENIS
 oktober 2015

Rhenen
 Toen Rhenen stadsrechten kreeg
 Leven in Rhenen 1250 – 1500
 13 oktober tot en met 6 januari 2016

Wijk bij Duurstede
 De stichting van Wijk bij Duurstede
 24 januari tot en met 28 mei 2016

Vianen
 Vianen in Lego
 3 april tot en met 5 juni 2016

Bovendien participeert het RHC in twee portals met een provinciaal (utrechtsarchiefnet.nl) en een landelijk karakter (archieffnet.nl). Deze deelname is zeer beperkt, in die zin dat hierop alleen het archievenoverzicht staat en niet de toegangen, nadere toegangen, kranten, beeldbank en dergelijke. Wel staan hierop de DTB-bestanden van het RHC.

Ook kan worden vermeld dat vanaf juli 2015 de nadere toegangen van het RHC zijn opgenomen in het landelijke overzicht van bronbewerkingen (www.vpnd.nl) en dat het RHC vanaf eind 2015 zal deelnemen aan het gratis Europese portal Europeana (zie 2.3).

3.4 De huidige kosten en personele inzet voor digitalisering

Sinds 2014 is voor digitalisering van de collectie een jaarlijks budget beschikbaar van € 20.000.¹³ Daarvan is momenteel ca. € 13.000 nodig voor de licenties van het programma Atlantis en het hosten van het kranten- en beeldmateriaal bij Deventit, ca. € 3.000 voor het abonnement bij De Ree als MAIS-Flexis ASP-User en het hosten van het archievenoverzicht, € 2.100 voor het afkopen van de auteursrechten op de gepubliceerde kranten bij de Stichting LIRA Pictoright, € 400 voor het onderhoudscontract van de eigen site en € 350 voor hosting van de genealogische website.

De resterende € 1.150 is volstrekt ontoereikend om incidentele zaken te bekostigen en voor verdere uitbreiding van de digitale informatie op de site. Hierop zal in de volgende paragraaf 4 nader worden ingegaan.

Alle acht medewerkers van het RHC houden zich bij hun werkzaamheden bezig met aspecten van de digitalisering van de collectie. De aard en omvang daarvan verschilt per medewerker. Voor de in 2014 nieuw aangestelde projectleider digitalisering en projectleider archieven (samen 0,6 fte) geldt dat zij vrijwel hun volledige tijd hieraan besteden.

Zonder de inzet van vrijwilligers was de grote inhaalslag die het RHC de afgelopen jaren op digitaliseringsgebied heeft gemaakt niet mogelijk geweest. Op dit moment zijn dertien vrijwilligers thuis of op kantoor bezig met het digitaal toegankelijk maken van onderdelen van de collectie.

13. Voor de Houtense beeldbank is een apart jaarbudget van ca. € 6.000.

§ 4 De gewenste situatie in de jaren 2016-2018

4.1 Algemeen

Het RHC Zuidoost Utrecht wil in de planjaren 2016-2018 op het ingeslagen digitaliseringspad voor de collectie doorgaan, maar tevens de horizon iets verbreden. Dat betekent dat enerzijds personeel en middelen zullen worden ingezet voor het gestaag verder werken aan de in § 3 genoemde zaken, terwijl anderzijds ook een aantal nieuwe zaken zal worden aangepakt.

In deze paragraaf wordt zo concreet mogelijk aangegeven hoe dat eruit ziet en wat de personele en financiële gevolgen hiervan zijn.

Utrechts archiefnet

U zoekt in: 16.256.885 beschrijvingen

home | archieven | genealogie | nieuws | links | contact

Over Utrechts archiefnet

Het Utrechts Archiefnet biedt u een overzicht van alle archieven en collecties (ca. 3000 in totaal) die door de archiefinstellingen in de provincie Utrecht worden beheerd. Deze bestanden zijn toegankelijk gemaakt door middel van inventarissen. Een groot aantal van die inventarissen (op dit moment ca. 1200 met meer dan 500.000 beschrijvingen) kan hier digitaal worden doorzocht. Utrechts archiefnet is een initiatief van de Kring van Utrechtse archivaren.

Laatste nieuws

- 7 oktober 2015
Afschaffing credits archiefdiensten
- 9 april 2015
Project bij VeleHanden door Het Utrechts Archief
- 18 februari 2015
Nieuwe directeur Archief Eemland

archiefdiensten | gemeenten | waterschappen | provincie

- RHC Vecht en Venen
- RHC Rijnstreek en Lopikerwaard
- Het Utrechts Archief
- Gemeentearchief Bunschoten
- Archief Eemland
- Gemeentearchief Soest
- Gemeentearchief Zeist
- RHC Zuidoost Utrecht
- Gemeentearchief Veenendaal
- Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
- Provinciale archiefinspectie

4.2 Het archievenoverzicht en de toegangen

Het complete overzicht van de collectie en de digitaal beschikbare toegangen blijven beheerd en gepubliceerd via de eigen website van het RHC. Dat werkt goed en is goedkoop.

Daarnaast is het wenselijk om vanaf 2016 niet alleen het archievenoverzicht, zoals half november 2015 is gebeurd, maar ook alle toegangen op de beide portals archieven.nl en hetutrechtsarchiefnet.nl te plaatsen. Gebeurt dat niet, dan isoleert het RHC zich zowel van zijn collega-archiefinstellingen en andere erfgoedorganisaties in de provincie Utrecht en daarbuiten, maar wordt het ook onvindbaar voor veel gebruikers.

Zoals hiervoor onder 3.3. is aangegeven daalt het aantal bezoekers via deze pagina's (met het archievenoverzicht en de toegangen) van De Ree dramatisch omdat de informatie daarop zeer incompleet en verouderd is en daarom eind oktober 2015, ook, om misverstanden te voorkomen, is verwijderd.

De eenmalige kosten voor de conversie van de toegangen uit Word naar het programma MAIS-Flexis van De Ree (op dit moment gaat het om 366 toegangen op 458 archieven en collecties met bijna 100.000 inventarisnummers) bedraagt € 22.000. De structurele hostingkosten zijn ca. € 6.000 per jaar. Daarbij komt € 400 per jaar voor het hosten van het archievenoverzicht en € 1.000 voor de algemene database.

Op dit moment betaalt het RHC als MAIS-Flexis ASP-User voor het abonnement en hosten jaarlijks € 3.000 aan De Ree. Het aparte contract van de gemeente Vianen is in oktober 2015 beëindigd.¹⁴

Om te voorkomen dat in de toekomst telkens opnieuw eenmalige conversiekosten moeten worden gemaakt bij het omzetten van toegangen uit Word naar MAIS-Flexis, is het gewenst dat deze voortaan zoveel mogelijk direct in MAIS-Flexis worden gemaakt. Daarvoor is een tweede gebruikerslicentie bij De Ree van € 2035 per jaar nodig.

Wat de personele inzet betreft, zal de voorbereiding en controle van de gewenste conversie in 2016 naar verwachting binnen de normale werkplanning van een drietal medewerkers kunnen plaatsvinden. Daarnaast zal enige tijd gemoeid zijn met het leren maken van toegangen in MAIS-Flexis in plaats van in Word.

4.3 De nadere toegangen en archiefscans

De nadere toegangen blijven in de komende jaren alleen op de eigen website staan en komen niet op de beide portals. Dit vooral om financiële redenen.¹⁵ Een uitzondering geldt voor de indexen en scans van de DTB-boeken van het RHC, die voorlopig op drie grote portals staan en niet op de site van het RHC (zie 3.2.3). Vanaf 2018 ontstaat hiervoor een nieuwe situatie. Zoals het er nu naar uitziet, zal worden

14. Hiermee was € 1.800 per jaar gemoeid, die vanaf 2016 dus vervalt.

15. Mocht blijken dat er toch enige financiële ruimte is, dan zal een deel van de nadere toegangen ook via De Ree worden aangeboden.

gekozen voor een scenario waarbij het beheer van de DTB-scans en records via HUA loopt. De gezamenlijke informatie van de Utrechtse archiefdiensten blijft gepresenteerd op de drie genoemde grote portals, terwijl elke dienst daarnaast de eigen data op zijn eigen site kan tonen.

Omdat het aantal nadere toegangen de komende jaren gestaag zal toenemen en er steeds vaker vraag is naar het beschikbaar stellen van scans van de documenten (waarmee het RHC in 2015 is begonnen) zullen die daaraan gekoppeld worden. Hierdoor zal in de jaren 2016-2018 het budget voor het extern laten maken van scans van archivalia en de structurele hostingkosten van de scans op de eigen website toenemen. Voor het eerste lijkt een jaarlijks budget van € 2.500 toereikend; voor het tweede worden de extra hostingkosten geschat op ca. € 60 per jaar.¹⁶ Naast deze structurele extra kosten van in totaal € 2.560, zal vanaf 2018 voor de DTB-boeken op jaarlijks € 700 moeten worden gerekend, naast een eenmalige investering in 2018 van ca. € 300.

Wat betreft de keuze van welke archiefstukken in de komende jaren nadere toegangen en scans worden gemaakt, zijn de volgende inhoudelijke criteria van toepassing: het belang, de (on)toegankelijkheid, de raadpleegfrequentie en de kwetsbaarheid van de archiefstukken. Dit resulteert erin dat het RHC zich ten doel stelt om in 2018 (naast de reeds gestarte scan- en transcriptieactiviteiten) projecten te hebben gestart om alle bestuursnotulen uit het werkgebied te scannen en te transcriberen. Uiteraard hangt realiseerbaarheid ook af van praktische overwegingen, zoals aanbod, belangstelling en paleografische deskundigheid van vrijwilligers.

Het maken van nadere toegangen gebeurt grotendeels door vrijwilligers, waarbij de medewerkers voor de voorbereiding, begeleiding en controle zorgen. Door de toename aan digitale activiteiten en de toename van het aantal vrijwilligers zal de personele inzet navenant toenemen. Naar schatting zal in de komende jaren 0,2 fte extra alleen hiervoor ingezet worden.

4.4 De scans van kranten en afbeeldingen (beeldbank)

De kranten op de website van het RHC zullen in 2016 worden uitgebreid met de kranten van Vianen uit de jaren 1855-2013. De eenmalige kosten hiervoor van € 15.000 worden door de gemeente Vianen betaald.¹⁷ Ook de extra hostingkosten voor de eerste vijf jaar van in totaal € 3.600 en de extra kosten van in totaal € 2.500 voor het vijf jaar lang collectief afkopen van de auteursrechten met de Stichtingen Lira en Pictoright komen niet ten laste van het RHC, maar van Vianen.

Omdat het zoeken in de huidige digitale kranten met behulp van Atlantis van Deventer nogal eens voor problemen zorgt, die deels veroorzaakt worden door de wijze waarop de digitale bestanden indertijd zijn aangeleverd, zal het omvangrijke krantenscanproject van Vianen in 2016 door de medewerkers van het RHC vooral met de inzet van vrijwilligers gedegen worden voorbereid, begeleid en gecontroleerd.

De beeldbank op de eigen website zal in de planperiode tenminste worden uitgebreid van de huidige 10.000 tot de in het beleidsplan genoemde 13.500 afbeeldingen.

16. Het volume van de huidige scans is 22 Gigabyte (GB); in de komende drie jaar kan dit toenemen tot 100 GB.

17. Op basis van een tweetal offertes is gekozen voor GMS in Alblasterdam.

Daarbij is het streven om van alle plaatsen iets op de website van het RHC te laten zien.

Hiermee is naar schatting structureel € 200 per jaar aan extra hostingkosten gemoeid. Bovendien moeten eenmalig de scankosten van ca. € 900 voor 2500 klein formaat foto's en prentbriefkaarten worden betaald.

Het begeleiden van de vrijwilligers bij het beschrijven van de afbeeldingen, het redigeren en aanleveren van de database bij Deventit en het aanschrijven van de rechthebbenden, kan slechts deels binnen de huidige werkplanning van de medewerkers plaatsvinden, maar vergt extra personeelscapaciteit.

Aan de beeldbank Houten zal in de jaren 2016-2018 verder worden gewerkt door een medewerker van de gemeente Houten, sinds kort op basis van twee dagen per week. Per jaar kunnen circa 2000 foto's worden beschreven en gepubliceerd. Houten betaalt dit deelproject zelf, maar de inhoudelijke begeleiding en coördinatie vindt vanuit het RHC plaats.

4.5 Enkele nieuwe zaken

Behalve het hiervoor genoemde, waarbij wordt voortgebouwd aan reeds bestaande digitaliseringszaken, is het wenselijk om in de jaren 2016-2018 ook een aantal nieuwe zaken te regelen of in gang te zetten. Deze worden hierna genoemd.

4.5.1. Duurzame opslag van digitale bestanden en bewegend beeld- en geluidsmateriaal

Voor de digitaal vervaardigde foto's, de gedigitaliseerde kranten-, beeld en archiefbestanden en voor het bewegend beeld- en geluidsmateriaal dat tot de collectie van het RHC behoort (zie 3.1) en dat de komende jaren sterk in omvang zal toenemen, is tot op heden geen goede en duurzame opslag geregeld. Het gaat grotendeels om kwetsbaar materiaal op diverse dragers dat zonder afdoende maatregelen het risico loopt verloren te gaan.

Met de gemeente Houten is overlegd over de opslag van de digitale bestanden op een server. Waarschijnlijk is dat voor de komende jaren de eenvoudigste en goedkoopste oplossing. Op dit moment kennen we de precieze omvang van de (meest risicovolle) bestanden in de collectie van het RHC die hiervoor in aanmerking komen nog niet, maar naar verwachting is hiervoor voldoende ruimte in het huidige ICT-budget, ervan uitgaande dat in 2016 een nieuw ICT-contract met Houten wordt gesloten.

Een andere mogelijkheid is dat deze bestanden in de toekomst worden opgenomen in het e-Depot. Zoals bekend, wordt naar de totstandkoming van dit e-Depot momenteel een onderzoek ingesteld dat in 2017 tot een voorstel aan het bestuur van het RHC moet leiden.

Voordat het bewegend beeld- en geluidsmateriaal in de collectie van het RHC kan worden gedigitaliseerd en duurzaam opgeslagen, dient dit eerst nader te worden bekeken. Is het de moeite waard en nog leesbaar? Over de tijd en kosten die

hiermee zijn gemoeid, valt vooralsnog weinig te zeggen. In de planperiode zal dit in elk geval geïnteriseerd worden.

4.5.2 Facebook

Om meer interactie met de gebruikers van de collectie te krijgen en te proberen om nieuwe doelgroepen, zoals jongeren onder de ondiepe gravers en grasduiners (zie 2.1), te interesseren, zal het RHC gebruik gaan maken van het sociale medium Facebook.

Voor de website betekent dit dat er een linkje naar een speciale pagina op Facebook moet komen. Extra kosten brengt dat niet met zich mee, maar het heeft alleen zin indien minimaal eens per week een interessante melding wordt geplaatst. Hiermee zal de vaste studiezaalmedewerkster worden belast.

4.5.3 Boeken, kaarten en huizen

Drie projecten lenen zich goed voor uitbreiding van de digitale dienstverlening via de eigen website in de komende jaren.

Ten eerste de bibliotheekcollecties van het RHC. De digitale catalogus van de eigen bibliotheek zal gereed worden gemaakt voor internet. Bovendien zullen van de andere bibliotheek- en documentatiecollecties in de planperiode door vrijwilligers zoveel mogelijk catalogi worden gemaakt, die ook kunnen worden gepubliceerd. Het gebruik van de boeken, tijdschriften en documentatie die het RHC beheert, zal daardoor zeker toenemen. De eenmalige programmeerkosten die hiermee gemoeid zijn, bedragen ca. € 100.

De begeleiding van de vrijwilligers bij het catalogiseren kan binnen de gewone werkplanning van het RHC plaatsvinden. Om schot in de zaak te krijgen, zal een nieuwe vrijwilliger vanaf eind 2015 vooralsnog twee dagen per week aan deze catalogi werken.

Een tweede project bestaat uit de omvangrijke kaartencollecties die het RHC beheert, als onderdeel van de verschillende THA's. Eind 2015-begin 2016 zal door een vrijwilliger worden begonnen met het ordenen en beschrijven van de eind 2012 aan de Vriendenstichting van het RHC geschonken kaartencollectie Deys. De beschrijvingen zullen worden opgenomen in de beeldbank en worden gekoppeld aan scans van de kaarten. Hoeveel tijd hiermee gemoeid zal zijn, valt nu nog niet te zeggen. Na de kaarten van de heer Deys, zullen ook de andere kaarten in de THA's worden beschreven, gescand en gepubliceerd.

De kaarten worden, lopende het project, digitaal gefotografeerd door de amateur-fotograaf W.R. Leeman, van wiens diensten het RHC al jaren gebruik maakt tegen een jaarlijkse onkostenvergoeding.

Als derde kan het huizenproject worden genoemd. Hierbij worden allerlei soorten gegevens - teksten en afbeeldingen - over oude huizen en hun bewoners uit de archieven en collecties van het RHC aan elkaar gekoppeld en op een aantrekkelijke en publieksvriendelijke manier digitaal gepresenteerd. Omdat over de huizen in de binnenstad van Wijk bij Duurstede het meest bekend is, wordt hiermee begonnen. In

2016 wordt als eerste de informatie over de huizen in de Maleborduurststraat op de website geplaatst. Dit huizenproject wordt geheel door vrijwilligers uitgevoerd, maar gefaciliteerd door het RHC. De verwachting is dat het Wijkse voorbeeld zo aantrekkelijk is dat het in de toekomst ook voor andere plaatsen door vrijwilligers zal worden gevolgd.

REGIONAAL HISTORISCH CENTRUM ZUIDOOST UTRECHT



- HOME
- NIEUWS
- AGENDA
- ADRESGEGEVENS
- WERKGEBIED
- DIENSTVERLENING
 - Reserveren stukken
- ZOEKEN
 - Archievenoverzicht
 - Zoeken in archieven
 - Zoeken in DTB
 - Kranten
 - Beeldbank
- GENEALOGIE
- LOKALE HISTORIE
- VRIEND WORDEN?
- LINKS

Huizeninformatie Maleborduurststraat zuidzijde Wijk bij Duurstede



1
3-5
7
9
11

De Maleborduurststraat was vóór 1300 onderdeel van een oude doorgaande oost-west-route vanaf de Horn naar de Kromme Rijn. Na de stadsstichting liep de straat in het westen dood op de stadsgracht en -muur. Een poort of brug lagen er niet, wel was er een muurtoren. Via de Veldpoort ging men de stad in en uit. Pas in 1968 werd door de aanleg van het Kostverlorenpad en een brug over de Lange Singel de oude pre-stedelijke verbinding voor fietsers en voetgangers hersteld.

De merkwaardige straatnaam dateert uit het laatste kwart van de 15de eeuw en is mogelijk een verbastering van de eigennaam van een bewoner, Maper Denijs geheten. Het korte straatje wordt op de noordoosthoek beheerst door de gepleisterde zijgevel van het grote pand Markt 11. De zuidelijke gevelwand bestaat uit vijf dwarsgeplaatste huizen van één en twee bouwlagen, waarin het 17de-eeuwse ongepleisterde huis Maleborduurststraat 7 domineert.

Voor informatie over het huis en zijn bewoners klikt u het moderne huisnummer aan.

Omdat zowel het kaartenproject als het huizenproject nog in de kinderschoenen staan, is onduidelijk welke kosten en inspanningen hiermee gemoeid zullen zijn. Een ruwe schatting is dat aan structurele (hosting- en andere) kosten € 500 voor de kaarten en € 250 voor de huizen vooralsnog voldoende is. Daarnaast zal enige extra personele inzet voor de coördinatie en begeleiding van de vrijwilligers nodig zijn.

§ 5 De kosten van het nieuwe beleid in de jaren 2016-2018

5.1 Algemeen

Het is onmogelijk om dit digitaliseringsplan uit te voeren binnen de bestaande financiële kaders. Het huidige personeelsbestand is nog juist toereikend (zeker na de recente uitbreiding met de gemeente Vianen) om de wettelijke kerntaken van de archiefdienst uit te voeren. Digitalisering vereist extra inzet van personeel en middelen.

Het is van tweeën één: of er wordt voldaan aan de vraag naar innovatie en modernisering van de publieke dienstverlening en daartoe wordt een (bescheiden) uitbreiding van de formatie en de middelen beschikbaar gesteld, of het RHC Zuidoost Utrecht blijft achter bij de maatschappelijke ontwikkelingen.

Verdere belasting van het huidige personeel is niet mogelijk. Taakverschuiving evenmin omdat daardoor de bovengenoemde wettelijke kerntaken in het gedrang komen. Efficiency-winst als gevolg van digitalisering is voor zover mogelijk al behaald door vanaf 2014 de formatie van de studiezaalmedewerker van 1 fte naar 0,4 fte terug te brengen. Verdere winst is pas mogelijk wanneer de digitalisering vèr gevorderd of voltooid is, iets wat op de huidige manier nog vele jaren op zich laat wachten.

5.2 De materiële kosten

In onderstaand schema wordt in beeld gebracht welke materiële kosten op dit moment voor digitalisering van de collectie van het RHC Zuidoost Utrecht worden gemaakt en welke extra kosten in de planjaren 2016, 2017 en 2018 zouden moeten worden gemaakt bij wijziging van het beleid, zoals in deze notitie voorgesteld. Samengevat: het huidige budget bedraagt € 20.000. Eenmalig is in 2016 nodig € 23.300 om met name de toegangen tot de collectie op twee grote portals te kunnen zetten. Jaarlijks is bovendien vanaf 2016 € 14.000 extra nodig om de structurele digitaliseringskosten te kunnen betalen, in totaal dus € 34.000 per jaar.

Schema met overzicht materiële kosten nu en extra in de jaren 2016-2018

	Huidige kosten (per jaar)	Extra kosten: eenmalig	Extra kosten: jaarlijks	Subtotaal huidige en extra kosten jaarlijks
Website RHC	€ 400			€ 400
Genealogiewebsite	€ 350			€ 350
Afkoop auteursrechten kranten en beeldbank (excl. Vianen)	€ 2.100			€ 2.100
Archievenoverzicht (eigen site en De Ree)			€ 400	€ 400
Toegangen (idem)	€ 3.000	€ 22.000 in 2016	€ 6.000 + € 1.000 database	€ 10.000

Tweede gebruikerslicentie MF			€ 2.035	€ 2.035
Nadere Toegangen en scans (alleen eigen site m.u.v. DTB)	€ 1.000	€ 300 in 2018	€ 3.260 (€ 2560 + € 700 vanaf 2018)	€ 4.260
Kranten (op eigen site via Deventit, excl. Vianen)	€ 13.000 (onbekend deel, samen met beeldbank)			€ 13.000 (samen met beeldbank)
Beeldbank (excl. Houten)	Zie boven	€ 900 in 2017	€ 200	Zie boven. Extra: € 200
Diversen (gebruikersverenigingen e.d.)	€ 150			€ 150
Boeken, kaarten en huizen		Boeken: € 100 in 2016	Kaarten: € 500 Huizen: € 250	Kaarten: € 500 Huizen: € 250
Totaal	€ 20.000	€ 23.300	€ 14.000	€ 34.000

Toelichting op het schema: Bij de huidige kosten zijn buiten beschouwing gebleven de tijdelijke, eenmalige kosten voor de Driestadsrechtenwebsite en voor enkele scanprojecten die uit andere budgetten van het RHC worden betaald. Hetzelfde geldt voor de kranten van Vianen en de beeldbank Houten, waarvoor beide gemeenten in deze periode de kosten betalen.

5.3 De personele kosten en de vrijwilligers

In § 4 kwam eveneens aan de orde dat niet alleen het materiële budget verdere digitalisering van de collectie onmogelijk maakt, maar dat ook in personele zin de grens bereikt is.

Van de acht medewerkers (5,6 fte) houden twee met een gezamenlijke formatieomvang van 0,6 fte zich vrijwel volledig met digitalisering bezig. Dit betreft de projectleider digitalisering (0,2 fte) en de projectleider archieven (0,4 fte). Ook bij de zes andere medewerkers spelen aspecten van digitalisering een steeds belangrijker rol als onderdeel van hun werkzaamheden.

Van de 22 vrijwilligers zijn er dertien bezig met digitalisering van de collectie. Daarnaast moet de medewerker van de gemeente Houten worden begeleid. Voor de coördinatie en begeleiding door de betaalde medewerkers van het RHC Zuidoost Utrecht en het oplossen van problemen, is op dit moment onvoldoende tijd beschikbaar. Dit klemmt bijzonder omdat de vrijwilligers een belangrijk aandeel hebben in de planning van het RHC. Hun wegvallen zou ernstige gevolgen hebben voor het bereiken van de gestelde doelen. Nog buiten beschouwing gelaten de sociaal-culturele functie voor het draagvlak van de organisatie.

Voorgesteld wordt daarom om de functieomvang van de projectleider digitalisering en die van de projectleider archieven elk met 0,2 fte uit te breiden. De jaarlijkse extra kosten daarvan bedragen € 28.000.

In onderstaand schema wordt gedetailleerd in beeld gebracht waaraan deze structurele extra formatie van 0,4 fte (2 werkdagen per week) zal worden besteed.

Extra taak	Medewerker	Geschatte tijd per week
Archievenoverzicht bij De Ree bijhouden	Archieven	0,25 uur
Voorbereiden en controle overzetten toegangen naar De Ree	Archieven en Digitalisering	Beiden 1 uur (tot afronding)
Medewerkers instrueren voor gebruik De Ree, wijzigingen bijhouden en controleren	Archieven en Digitalisering	Beiden 1 uur (na afronding)
DTB-beheer portal, opzetten portal en beheren statistiek e.d.	Digitalisering	0,25 uur
Nieuwe nadere toegangen, kiezen nieuwe projecten en aansturen vrijwilligers	Archieven	1,5 uur
Nieuwe nadere toegangen, omzetten naar website en doorzoekbaar maken	Digitalisering	1,5 uur
Scans van nieuwe nadere toegangen op de website plaatsen	Digitalisering	1 uur
Scans kranten Vianen, voorbereiden en begeleiden vrijwilligers daarbij	Archieven en Digitalisering	Beiden 1 uur (tot afronding)
Scans kranten Vianen, voorbereiden voor overzetten naar Deventit en controle daarna	Digitalisering	2 uur (gedurende een aantal weken)
Beeldbank, uitzoeken nieuwe projecten, begeleiden scans maken en vrijwilligers aansturen	Archieven en Digitalisering	1 uur (naast de uren die daar nu al voor gebruikt worden)
Beeldbank, controle van de beschrijvingen	Digitalisering	1 uur, maar loopt op als er meer vrijwilligers zijn
Duurzame opslag, keuzes maken en opslaan	Archieven en Digitalisering	Beiden 0,5 uur (naast werk door medewerker archieven voor inventarisatie)
Facebook	Digitalisering en Iedereen	0,5 uur (tijdens eerste maanden, daadwerkelijke uitvoering studiezaal-medewerker)
Bibliotheek	Digitalisering	Alleen initieel enige uren om de bibliotheek op de website te tonen.
Kaartencollecties, opzet en begeleiding vrijwilliger	Archieven	0,5 uur
Kaartencollecties, beschikbaar stellen via website (Deventit)	Digitalisering	0,5 uur
Huizenproject, zoeken en begeleiden vrijwilligers	Digitalisering/Archieven	1 uur (in het begin iets minder maar loopt op)
Huizenproject, plaatsing website	Digitalisering	1 uur
Begeleiden en coachen medewerkers bij meer digitaal werken en MAIS-Flexis	Archieven/Digitalisering	1 uur

Het volgende, tweede schema geeft een kort overzicht van deze extra taken.

Archievenoverzicht bij De Ree bijhouden
Toegangen bij De Ree controleren en bijhouden
DTB-portal opzetten en beheren
Nieuwe nadere toegangen: uitkiezen, begeleiden vrijwilligers en doorzoekbaar maken voor website, beheren en beschikbaar stellen van scans als die aanwezig zijn
Kranten Vianen, scannen voorbereiden, vrijwilligers instrueren en controleren, na scannen toegankelijkheid via website controleren
Beeldbank, selectie, scannen voorbereiden, vrijwilligers begeleiden en hun werk controleren
Duurzame opslag, keuzes maken voor format, omzetten en opslaan
Facebook en bibliotheek, voornamelijk opzetfase
Kaartencollecties, opzet en begeleiding vrijwilliger en via site beschikbaar stellen
Huizenproject, opzet maken, vrijwilligers zoeken, begeleiden en controleren
Begeleiden eigen medewerkers bij meer digitaal-gericht werken
Coaching medewerkers in het leren omgaan met MAIS-Flexis

5.4 Financiering van de extra digitaliseringskosten

Conform het voorstel is door het bestuur op 16 december 2015 besloten om € 105.000 van het bedrag van € 245.000 dat naar alle waarschijnlijkheid zal overblijven van de reservering voor het herstel van de waterschade te gebruiken voor deze extra digitaliseringskosten in 2016 en 2017. Uiteraard komt in de loop van 2016 nog een eindrapport over de afwikkeling van het omvangrijke waterschadeproject, inhoudelijk en financieel.

De eenmalige extra kosten van € 23.300 en de structurele extra kosten in 2016 en 2017 van € 42.000 kunnen uit dit bedrag worden betaald. De gemeenten hoeven in 2016 en 2017 dus niet extra bij te dragen.

Dat verandert in 2018. Vanwege de herindelingsplannen van Vianen, ontstaat dan zeker een nieuwe situatie.